

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **R. U.**, bývajúceho v R., proti žalovanému **Krajskému súdu v Žiline**, so sídlom v Žiline, Orolská 3, **o zaplatenie 881,14 €**, vedenej na Okresnom súde Revúca pod sp. zn. 5 C 204/2010, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 12. júla 2011 sp. zn. 13 Co 177/2011, takto

r o z h o d o l :

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 12. júla 2011 sp. zn. 13 Co 177/2011 a rozsudok Okresného súdu Revúca z 15. marca 2011 č.k. 5 C 204/2010-54 v časti výroku, ktorým súd prvého stupňa žalobu zamietol a v nadväzujúcom výroku o trovách konania a vec v rozsahu zrušenia vracia Okresnému súdu Revúca na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Revúca rozsudkom z 15. marca 2011 č.k. 5 C 204/2010-54 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 510,75 € v lehote 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia. Súd vo zvyšku návrh žalobcu zamietol. Vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca sa návrhom doručeným súdu 24. septembra 2010 domáhal voči žalovanému zaplatenia 881,14 € a náhrady trov konania. Svoj návrh žalobca odôvodnil tým, že v dôsledku disciplinárneho konania vedenému voči jeho osobe ako sudcovi mu neboli v rokoch 2007 a 2008 vyplatené ďalšie platy v zmysle § 77 ods. 1 písm. c/ zákona č. 385/2000 Z.z. pred jeho novelizáciou zákonom č. 517/2008 Z.z. Tieto ďalšie platy boli žalobcovi vyplatené až 30. septembra 2009. Keďže sa žalovaný dostal do omeškania, domáhal sa žalobca zaplatenia úrokov z omeškania v celkovej sume 881,14 €. Súd na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žalovaný mal povinnosť zaplatiť žalobcovi „ďalšie platy“ najneskôr do 15. januára 2009, ale urobil tak až

30. septembra 2009. Žalovaný bol preto v omeškaní celkom 258 dní. Vzhľadom na uvedené mal žalobca právo požadovať od žalovaného úroky z omeškania a to vo výške 10,5 % z istiny 6 881,70 €, čo je 510,75 €. Keďže žalobca žiadal prisúdiť viac, v prevyšujúcej časti súd žalobu zamietol. Žalovaný sa do omeškania nedostal pred 15. januárom 2009, lebo nemal povinnosť vyplatiť ďalšie platy v období pred novelou ustanovenia § 77 ods. 1 písm. c/ zákona č. 385/2000 Z.z. v znení účinnom pred 1. januárom 2009, pretože mu to zákon neukladal a ani neumožňoval. O trovách konania rozhodol súd podľa § 142 ods. 2 O.s.p., lebo strany sporu mali v konaní len čiastočný úspech.

Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie žalobcu rozsudkom z 12. júla 2011 sp. zn. 13 Co 177/2011 rozsudok súdu prvého stupňa v časti, v ktorej zamietol žalobu a rozhodol o náhrade trov konania, potvrdil. Vyslovil, že v časti, v ktorej súd prvého stupňa uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 510,75 € zostáva nedotknutý. Rozhodnutie odôvodnil tým, že okresný súd rozhodol vo veci na základe dostatočne zisteného skutkového stavu a tento správne právne posúdil. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku. Dodal, že na žalobcom tvrdený rozpor ustanovenia § 77 ods. 1 písm. c/ zákona č. 385/2000 Z.z. pred novelou zákonom č. 517/2008 Z.z. (pred 1. januárom 2009) s Ústavou Slovenskej republiky by mohol okresný súd prihliadnuť, keby o práve žalobcu rozhodoval v čase účinnosti tohto ustanovenia a to s prihliadnutím na ustanovenie § 109 ods. 1 písm. b/ O.s.p. Ak by súd dospel k záveru, že predmetné ustanovenie zákona je v rozpore s niektorým článkom ústavy, musel by konanie prerušiť a postúpiť vec ústavnému súdu na zaujatie stanoviska. Súd prvého stupňa správne posúdil aj otázku úspechu strán sporu pokiaľ ide o rozhodnutie o trovách konania (§ 142 ods. 2 O.s.p.). O trovách odvolacieho konania odvolací súd nerozhodoval, lebo úspešný žalovaný nepodal návrh na ich náhradu (§ 151 ods. 1 prvá veta O.s.p.) a neúspešnému žalobcovi právo na náhradu trov odvolacieho konania nevzniklo.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie. Navrhol rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z § 237 písm. f/ O.s.p. a jeho dôvodnosť z § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. Odňatie možnosti konať pred súdom videl dovolateľ v nedostatku odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu ako aj súdu prvého stupňa. Poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. augusta 2010 sp. zn. 2 Cdo 125/2009, na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva a Ústavného súdu Slovenskej republiky. Uviedol, že podstatou návrhu na začatie konania

v časti, v ktorej bol súdom prvého stupňa zamietnutý a v ktorej odvolací súd jeho rozhodnutie potvrdil, je argumentácia vychádzajúca z ústavného rozmeru posudzovaného prípadu. Domnieva sa, že dotknutú časť návrhu je možné označiť termínom „pre vec podstatný význam“. Okresný súd sa predmetným rozmerom danej veci vôbec nezaoberal a krajský súd ako súd odvolací sa pri využití aplikácie § 219 ods. 2 O.s.p. „stotožnil“ s neexistujúcou argumentáciou.

Žalovaný vo svojom písomnom vyjadrení k dovolaniu ponechal rozhodnutie o dovolaní na úvahe dovolacieho súdu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) s právnickým vzdelaním (§ 241 ods. 1 O.s.p.) skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním.

V zmysle § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Dovolanie je tiež prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. dovolanie je prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

Podľa § 238 ods. 5 O.s.p. dovolanie nie je prípustné ani vo veciach, v ktorých bolo napadnuté právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšujúcom trojnásobok minimálnej mzdy a v obchodných veciach desaťnásobok minimálnej mzdy, pričom na príslušenstvo sa neprihliada. Ak je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky, dovolanie nie je prípustné, ak výška príslušenstva v čase začatia

dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa prvej vety. Na určenie minimálnej mzdy je rozhodujúci deň podania návrhu na prvostupňovom súde.

V danej veci bolo dovolaním žalobcu napadnuté právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu v časti o peňažnom plnení v sume 370,39 €, ktorá suma nedosahuje trojnásobok minimálnej mzdy v čase podania žaloby. Minimálna mzda v deň podania žaloby t.j. 24. septembra 2010 bola v zmysle nariadenia vlády č. 441/2009 Z.z. stanovená sumou 307,70 € a jej trojnásobok predstavuje sumu 923,10 €. Preto je dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu podľa uvedeného ustanovenia § 238 ods. 5 O.s.p. neprípustné.

Vzhľadom na obsah dovolania ako aj na zákonnú povinnosť skúmať, či napadnutý rozsudok nebol vydaný v konaní postihnutom niektorou z procesných vád uvedených v § 237 O.s.p. (§ 242 ods. 1 O.s.p.), zaoberal sa dovolací súd otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 O.s.p. Podľa § 237 O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c) účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f) účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g) rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Dovolateľ vady v zmysle § 237 písm. a/ až e/, g/ O.s.p. nenamietal a tieto nezistil ani dovolací súd.

Dovolateľ namietal vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., ktorú dovolateľ videl v nedostatočnom odôvodnení rozhodnutí súdov oboch stupňov.

Vady konania vymedzené v zhora citovaných častiach ustanovenia § 237 O.s.p. sú porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, toto právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Ruiz Torija c/a Španielsko z 9. decembra 1994, séria A č. 303-A), Komisie (napr. stanovisko vo veci E.R.T. c/a Španielsko z roku 1993, sťažnosť č. 18390/91) a Ústavného súdu Slovenskej

republiky (nález z 12. mája 2004 sp. zn. I. ÚS 226/03) treba za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia.

Pretože povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vyporiada i so špecifickými námietkami účastníka; porušením uvedeného práva účastníka na jednej strane a povinnosti súdu na druhej strane sa účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite, skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu (v rovine polemiky i s jeho dôvodmi) v rámci využitia prípadne riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov.

Ak potom nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f) O.s.p. a zároveň aj dôvodnosť podaného dovolania.

Ústavný súd podľa konštantnej judikatúry (pozri IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04) vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru) je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne, zrozumiteľne dáva odpovede **na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany**, t.j. s uplatnením nárokov a ochranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len **na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam**, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (I. ÚS 241/07).

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podľa § 211 ods. 2 O.s.p. ak tento zákon neustanovuje inak, pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa.

Dovolací súd po preskúmaní danej veci zistil, že žalobca sa v tomto konaní domáhal voči žalovanému zaplata 881,14 € a náhrady trov konania. Žalobca uviedol, že v dôsledku disciplinárneho konania vedenému voči jeho osobe ako sudcovi mu neboli v rokoch 2007 a 2008 vyplatené „ďalšie platy“ v zmysle § 77 ods. 1 písm. c/ zákona č. 385/2000 Z.z. pred jeho novelizáciou zákonom č. 517/2008 Z.z. Tieto ďalšie platy boli žalobcovi vyplatené až 30. septembra 2009. Keďže sa žalovaný dostal do omeškania, domáhal sa žalobca zaplata úrokov z omeškania v celkovej sume 881,14 €. Žalobca tvrdil, že predchádzajúca právna úprava porušovala zásadu prezumpcie neviny a vo faktickej rovine aj zásadu, že nie je možné za ten istý skutok obvineného potrestať dvakrát (opakovane). Uviedol, že predmetné zásady taktiež patria medzi základné práva, ktoré musia byť garantované a rešpektované. Porušenie princípu rovnosti v otázke ďalšieho platu výlučne vo vzťahu k sudcom je zrejme aj z porovnania s ďalšími „zamestnancami“, ktorí sú v osobitom vzťahu k štátu. Z ústavy Slovenskej republiky, ani z ústavných zákonov a zákonov nevyplýva žiadna taká osobitosť postavenia sudcov, ktorá by podmieňovala odlišný prístup (diskriminačný) v otázke ďalšieho platu. Zdôraznil, že z titulu princípu subsidiarity je rozpor ustanovenia § 77 ods. 1 písm. c/ zákona č. 385/2000 Z.z. pred jeho novelizáciou zákonom č. 517/2008 s Ústavou Slovenskej republiky oprávnený riešiť i všeobecný súd.

Súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vypoariadať **so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený** nielen s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania a zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery. Účelom odôvodnenia rozsudku je logicky, vnútorne kompaktné a neprotirečivo vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Účelom odôvodnenia rozsudku je predovšetkým preukázať správnosť rozsudku. Odôvodnenie musí byť súčasne i prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutí v konaní o riadnom alebo mimoriadnom opravnom prostriedku, t.j. musí byť preskúmateľné.

Z rozhodnutí súdov oboch stupňov je zrejme, že v odôvodnení svojich rozhodnutí sa **nevysporiadali** s námietkami žalobcu (ktorými bola v podstate odôvodnená aj samotná žaloba) pokiaľ ide o vyššie uvedené skutočnosti (t.j. **porušenie princípu rovnosti**,

diskriminácia, porušenie zásady prezumpcie neviny a zákazu „duplicitného“ potrestania). To, že súd prvého stupňa ponechal túto argumentáciu žalobcu bez povšimnutia namietal žalobca vo svojom odvolaní. Rovnako ani odvolací súd sa s týmito námietkami dostatočným spôsobom nevysporiadal, keď len stručne uviedol, že na rozpor ustanovenia § 77 ods. 1 písm. c/ zákona č. 385/2000 Z.z. pred novelou zákonom č. 517/2008 Z.z. (pred 1. januárom 2009) s Ústavou Slovenskej republiky by mohol okresný súd prihliadnuť, keby o práve žalobcu rozhodoval v čase účinnosti tohto ustanovenia a to s prihliadnutím na ustanovenie § 109 ods. 1 písm. b/ O.s.p. V tomto smere sa dovolací súd stotožnil s tvrdením žalobcu, že v danom prípade ide o argumenty, ktoré majú podstatný význam pre rozhodnutie vo veci a preto je potrebné sa nimi zaoberať.

Uvedená skutočnosť, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 237 písm. f/ O.s.p. je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozsudok odvolacieho súdu, súdu prvého stupňa v jeho zamietajúcej časti ako aj v nadväzujúcom výroku o trovách konania zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 a 3 O.s.p.). S poukazom na právnu úpravu dovolacieho konania nezaoberal sa napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 veta tretia O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. mája 2012

JUDr. Jozef K o l c u n, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová